DE ARK 1972 - 2022

50 JAAR

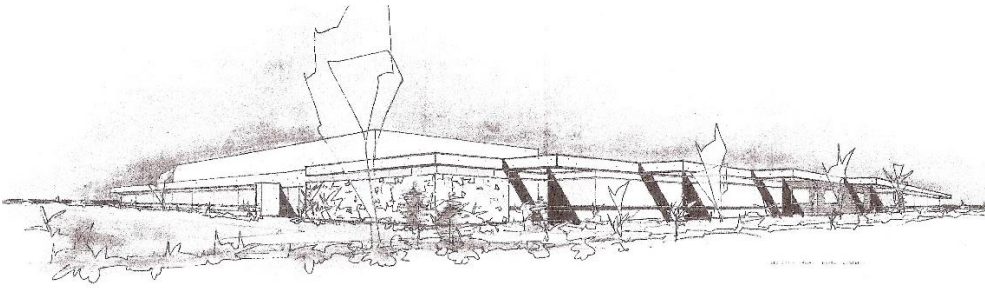

Dit boekje is tot stand gekomen in eendrachtige samenwerking en met inbreng van Anton Bakker, Bert Kwast, Erna Eigeman en Hans Rootert. Met dank aan allen die hun geheugen op de proef hebben gesteld en hun tijd gaven om dit aandenken te kunnen realiseren.

De tekening op de omslag is een impressie van
Architectenburo ir. L.F.M. van der Plas b.i.

Uitgave ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van De Ark te Reeuwijk

15 april 1972

15 april 2022

Voorgeschiedenis

Op 15 april 1972 werd ‘Kerkelijk Centrum De Ark’ officieel in gebruik genomen. Het gebouw is gelegen aan ´t Kerkestuk te Reeuwijk. Op het moment dat besloten werd tot de bouw bestaat de kern Reeuwijk voornamelijk uit de straten aan de westkant van de Breevaart. De bebouwing aan de oostkant omvat niet veel meer dan twee straten, gebouwd omstreeks 1962, Verenigingsgebouw De Brug en het Medisch Centrum. Wel zijn er grootse plannen voor nieuwbouw aan de oostkant.
Met deze plannen zou de bevolking flink groeien en was de verwachting dat ook het aantal leden dat behoort bij een kerk in aantal zou toenemen. Zowel de Gereformeerde Kerk van Reeuwijk als de Rooms-Katholieke Parochie verwachtten dan ook dat hun relatief kleine kerkgebouwen de groei niet aan zouden kunnen.

Tot 1945 was alleen de rooms-katholieke kerk in Reeuwijk-Dorp in gebruik. Na de Tweede Wereldoorlog bleek er behoefte te zijn aan een eigen gebouw voor de ´bruggers´. Een bestaand pand achter Zoutmansweg 8 werd omgebouwd tot kerk en droeg de naam Onbevlekt Hart van Maria. Deze kerk was in gebruik van 1945 tot 1972.
Dit gebouw deed ooit dienst als advocaatfabriek en was later limonade- en drankenpakhuis van de familie Van Leeuwen.

In 1970 telde de parochie 1066 parochianen.

Gebouw van de RK Parochie aan de Zoutmansweg

De Gereformeerde Kerk van Reeuwijk werd geïnstitueerd in 1887. Al in 1888 werd er een kerk gebouwd achter de kruidenierswinkel en woonhuis van Van der Heijden aan de ´s Gravenbroekseweg 6. Dit aanvankelijk zeer eenvoudige gebouw moest, als de kerkelijke gemeente ´niet levensvatbaar´ zou zijn, in gebruik genomen kunnen worden als pakhuis voor de winkel. Dit gebouw deed dienst tot 1970.

Gereformeerde kerk aan de ´s Gravenbroekseweg

Vanaf december 1968 werden de morgendiensten gehouden in de Ichthuskerk, de avonddiensten na de verkoop van de kerk in het gebouw van de RK Parochie.

Het aantal gereformeerde gemeenteleden bedroeg medio jaren ´60 van de vorige eeuw circa 450.

DE KERKDIENSTEN VAN DE GEREFORMEERDE KERK

In verband met het feit, dat, vooral des morgens, het Kerkgebouw van de Gereformeerde kerk aan de 's Gravenbroekseweg alhier veel te klein is om alle kerkgangers te kunnen herbergen, zullen met ingang vah a.s zondag, 1 december 1968, de morgendiensten van de Gereformeerde Kerk worden gehouden in de Ichthuskerk te Reeuwijk-brug.

De morgendiensten van de Ned. Hervormde Kerk in de Ichthuskerk zullen hierdoor een half uur worden vervroegd, en dus aanvangen om NEGEN uur.

De morgendienst van de Gereformeerde Kerk zal dan in de Ichthuskerk aanvangen om HALF ELF.

De Gereformeerde Kerk is reeds geruime tijd bezig om tot nieuwbouw te komen.

Bericht in de Nieuwe Reeuwijkse Courant van donderdag 28 november 1968

Samenwerking RK en Gereformeerd

Omdat de RK Parochie in Reeuwijk-Brug groeide was er behoefte aan een groter kerkgebouw. Daarvoor was subsidie beschikbaar, de Gereformeerde Kerk kon subsidie verwachten voor de bouw van een jeugdruimte. Dat opende perspectieven. In maart 1969 werd de eerste gezamenlijke vergadering gehouden van de bouwcommissies van beide kerken.

Op 4 december 1970 was een ontwerptekening vervaardigd door Architectenburo ir. L.F.M. van der Plas b.i., waarop ook de verdeling van grondoppervlak duidelijk was aangegeven. Want beide kerkgenootschappen hadden hun eigen stuk grond, apart geregistreerd bij het Kadaster.
De opdracht aan de architect was dat het gebouw multiconfessioneel en multifunctioneel moest zijn. Volgens de overlevering dacht de architect toen hij dat las ‘en het zal wel minifinancieel uitgevoerd moeten worden!’

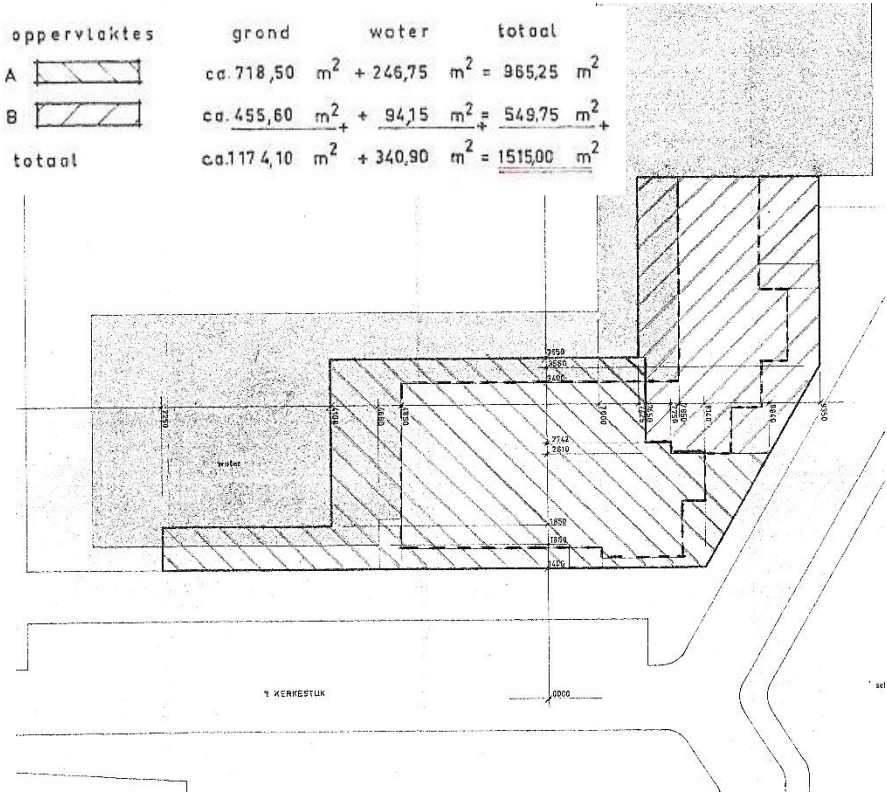

Op deze tekening van de architect zijn de twee percelen aangegeven door de zwarte lijn, de omtrek van het gebouw is aangegeven met een stippellijn.
Het RK-gedeelte is \\\ gearceerd, het gereformeerde deel ///. Duidelijk is dat het RK grond- en waterbezit ruim twee maal groter is dan het gereformeerde deel.
B.V. Aannemersbedrijf Bontenbal uit Reeuwijk werd gekozen voor de bouw van De Ark. De bouwkosten werden geraamd op circa 500.000 gulden, maar uiteindelijk komt het bedrag uit op ruim 700.000 gulden.

Om de bouw te kunnen betalen werd draagkrachtige gemeenteleden gevraagd per huishouden 1000 gulden bij te dragen. Daarnaast waren er verschillende geldwervingsacties: meer dan acht jaar werden eind december oliebollen gebakken in een bouwkeet van B.V. Aannemersbedrijf Bontenbal, was er een kopjesactie, loterij, en bazaar.

In dit verband moet ook zeker genoemd de heer A.K. Vane, die wekelijks met zijn fiets met aanhanger in Reeuwijk oud papier ophaalde. Op zijn kar stond ´OPA´ (Oud Papier Aktie). In totaal bracht opa Vane op deze manier, tussen 1968 en 1976, het respectabele bedrag bijeen van 43.564 gulden en 80 cent. Omgerekend is dat 19.769 euro. Dan is opa Vane inmiddels 77 jaar oud.

.

De eerste paal werd geslagen in juni 1971 door ‘bouwpastoor’ L.J.F. Grijpink

Dat het weer die zomer zich van z´n beste kant liet zien blijkt uit de foto´s.

Al in juni waren er dagen met temperaturen tussen 20 en 25 graden, in de eerste weken van juli lopen deze op tot tegen 30 graden.

De bouwvakkers werken met ontbloot bovenlijf.

Er werd flink vaart gezet achter de nieuwbouw. Een aantal regelingen betreffende gedeeld eigendom en gebruik moesten vastgelegd. Dit gebeurde bij notaris Jacob in ´t Hol te Waddinxveen. De officiële acte tussen de beide kerken passeert de notaris op 30 juni 1972, dus na de ingebruikname van het gebouw.

Eerste blad.

Heden, de d e r t i g s t e j u n i negentienhonderd twee en zeventig,- - - -

De stalen dakconstructie is geplaatst

Bij het bereiken van het hoogste punt werd de vlag gehesen, tevens het teken dat er ook pannenbier geschonken was.

Het gebouw is niet opgetrokken vanuit het water maar is in zijn geheel gebouwd op land. Pas nadat de bouw zo goed als afgerond was werd de grond aan de kant van de vijver afgegraven.

Bij de opening van het kerkgebouw memoreerde de heer Simon de Heij dat ‘de eerste verkennende vergadering van de bouwcommissie gehouden werd op 23 maart 1969. Vier weken later lagen de gezamenlijke eisen op tafel. Daarna is er 800 uur vergaderd, om te komen tot dit resultaat, de kerk’.

Er is geen vaste plaats voor de inventaris van de kerkzaal, behalve het orgel. Zo kan de grote zaal multifunctioneel gebruikt worden.

De financiële afspraken tussen beide kerken waren eenvoudig: de kosten van onderhoud, reparaties en wat er zoal hoort bij het bezit van een gebouw, werden gelijkelijk verdeeld. De eerste jaren was een beheerder in dienst. Later werd het beheer door enkele dames geregeld. Zalen werden verhuurd voor feesten en partijen. Dit drukt de vaste lasten.
Een Beheercommissie werd aangesteld, waarin beide kerken werden vertegenwoordigd door een gelijk aantal leden. In de loop van de jaren wisselde deze commissie regelmatig van leden. Het onderhoud van het gebouw was door de jaren heen bij hen in goede handen. Jaarlijks werd verslag gedaan van inkomsten en uitgaven, en ter goedkeuring voorgelegd aan beide kerken.

De Gereformeerde Kerk in De Ark

In een nieuw gebouw is er ook altijd ´een eerste keer dat …..´.

Het eerste gereformeerde huwelijk dat in De Ark werd ingezegend na de officiële ingebruikname was dat van Marius Batelaan en Beatrix Inge Hulshof, op 12 mei 1972, door ds. J.G. Meijnen, predikant te Culemborg.

Erwin Alexander Beswerda en Else Marie Kool waren de eerste dopelingen. Zij werden op 18 juni 1972 gedoopt door ds. A.C. Mooij, predikant te Gouda.

Reeuwijk was in die periode vacant na het afscheid van ds. J. Kapteyn in 1966. Pas in november 1972 kreeg Reeuwijk een nieuwe predikant in de persoon van ds. F.D. Meijnhardt.

Ds. F.D. Meijnhardt in 1974

Samen op Weg (naar een fusie) met de Bruggemeente

Al in 1972 was er een groep hervormde gemeenteleden die zich minder thuis voelde bij de Hervormde Gemeente van Reeuwijk. Zij vormden de Bruggroep. In december 1977 wordt deze groep een deelgemeente met de naam Bruggemeente, naast de Hervormde Gemeente van Reeuwijk. In eerste instantie hielden zij hun diensten in een zaal van Verenigingsgebouw De Brug. Met enige regelmaat werden er gezamenlijke diensten gehouden met de Gereformeerde Kerk in De Ark en werden verschillende activiteiten al gezamenlijk gedaan, zoals bijvoorbeeld het Leerhuis en jeugdwerk.

Toen in 1989 beide gemeenten vacant werden, na het vertrek van hun predikanten ds. J. (Hans) Mondeel en mevr. ds. K. (Ineke) van Middendorp-Sonneveld, besloten beide kerken gezamenlijk verder te willen, en samen één predikant te benoemen.

Op 6 januari 1990 werd ds. Jaap Koning bevestigd als predikant van de Gereformeerde Kerk en de Hervormde Bruggemeente. In 1991 gingen beide gemeentes officieel verder als federatie. Alle activiteiten vinden vanaf die tijd plaats vanuit De Ark. Het aantal leden samen schommelde toen rond 700 personen, inclusief degenen die niet officieel behoorden tot één van beide kerken, maar zich daarmee wel verbonden voelden.

Op 31 januari 2009 fuseerden beide gemeenten tot Protestantse Gemeente De Ark te Reeuwijk. Een feestelijke gebeurtenis, waar ook de officiële akte werd ondertekend onder leiding van mr. R.H. Breedveld en mr. E.J. Moolenaar van BMS Netwerk Notarissen uit Leiden.

Zondag 1 februari 2009 werd de eenwording gevierd tijdens een feestelijke eredienst, geleid door ds. David van Veen.
Ter gelegenheid van het ‘fusiefeest’ werd een boekje uitgegeven, waarin verhalen over het ontstaan van de Bruggemeente en een korte geschiedenis van de Gereformeerde Kerk.

Actie voor orgel en piano

Het orgel in De Ark was verouderd. Als een organist ‘het volle werk’ gebruikte, begon het orgel lelijk te brommen. De parochie deed alleen mee aan de vervanging van de piano. Van 2002 tot 2003 werd actie gevoerd.

Belangrijk onderdeel was de actie ‘Toonladder’, waarbij de 72 witte en 50 zwarte toetsen, de 30 pedalen en de 25 registers van het ‘Monarke’ orgel per stuk voor respectievelijk 25, 50, 75 en 100 euro werden verkocht. Wie snel heeft meegerekend, komt hiermee op een opbrengst van 9.050 euro voor dit onderdeel van de actie.

Veiling, v.l.n.r. Bert Kwast , Gert Jan van der Heide en Nelleke Rootert

Andere grotere onderdelen van de actie waren onder meer een bazaar en een veiling, met Gert Jan van der Heide als professionele veilingmeester. Hoogtepunt van de actie was de 24 uurs muziekmarathon van vrijdag 17 januari 2003, 16.00 uur, tot de volgende dag, hetzelfde uur, met Nelleke Rootert en Bert Kwast als duo-presentatoren. AD/Het Groene Hart schreef op maandag 20 januari 2003 over Nelleke: ‘Het is haar nauwelijks aan te zien dat ze 24 uur lang in touw is geweest. Haar ogen stralen nog steeds enthousiasme uit en alleen de zakjes keelpastilles voor haar op tafel maken duidelijk dat er toch een slijtageslag gaande is. ‘Ik was mijn stem kwijt, maar die komt gelukkig weer wat terug’.’

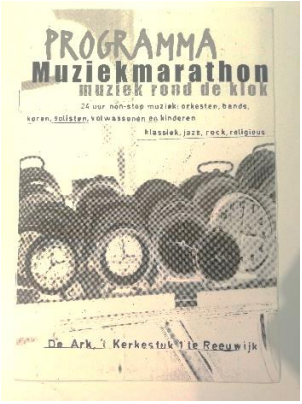

Veel gemeenteleden traden tijdens die muziekmarathon op, onder wie Menno Coehoorn, Ab van Galen, Dirk-Jan Knol, Anton Bakker en Bernard Bruinsma, Marja en Bert Kwast, Annemarie Jansen (de echtgenote van ds. Ary Braakman), Dick van Elk (hij speelde viool, zijn echtgenote Stieneke had hem nog nooit viool horen spelen), Marleen Wagensveld en Harry de Gooijer. Ook Dick en Martine Broere en Johan Kooiman traden op, terwijl wethouder Dick Hagoort met het Ecclesiakoor het Reeuwijks volkslied ten gehore bracht.

Andere muziekgroepen waren onder andere de fluitgroep onder leiding van Tiny van Manen en het jongerenkoor Aidomen onder leiding van Jeannette van Galen.

Om half twaalf 's avonds kwam 't Kapelleke al spelend binnen. Zij hadden eerder die avond opgetreden op het Kapellenfestival Kakofonie in De Brug en hadden nog wat adem en energie voor ons over. Tjitske Boonstra en Annemarie ten Haaf traden op en het nachtprogramma werd ingevuld door enkele coverbands, onder andere LOL en Clockwork, beide van Emile Runia. De marathon werd op zaterdagmiddag afgesloten met een gelegenheidskoor van zo'n 100 mensen. Onder leiding van dirigent Willem Blonk en met Dick Broere achter het orgel studeerden zij zes Oosterhuisliederen meerstemmig in. Om 15.30 uur werden deze liederen in een soort muzikale vesper ten gehore gebracht – waarmee de marathon een massale afsluiting kreeg.

Jongerenkoor Aidomen

Tijdens de marathon kreeg Nelleke Rootert van één van de organisatoren een briefje overhandigd met de tekst: *Nelleke, dit is een zeer krenterig publiek, kopen niet eens een programma! Misschien kunnen we ze terugpakken via de collectebus. Kun jij aan het einde zeggen dat ze hun (grote) waardering voor dit concert kunnen tonen via een (royale) gift in de bus*.
De muziekmarathon leverde 4750 euro voor de actie op.

Nelleke Rootert en Erik Bakker overleggen over de volgende bijdrage aan de marathon

Met deze en andere acties werd voldoende geld bijeengebracht om voor 6.600 euro de Yamaha-piano en voor ruim 26.000 euro het Monarke-orgel van Johannus te kopen.

De piano werd begin april geleverd, het orgel in juni. Natuurlijk werden beide instrumenten vanaf het eerste moment gebruikt, maar de officiële, feestelijke ingebruikneming vond plaats op vrijdag 5 juli 2003.

Willem Blonk kwam toen terug om met zijn In de Wolkenkoor de Missa Solemnis van Oosterhuis/Oomen uit te voeren. In dit stuk nemen orgel en piano gezamenlijk de muzikale begeleiding voor hun rekening. In het voorprogramma bespeelden Johan Kooiman en Dick Broere het orgel.

De actie bracht meer dan voldoende geld op, zodat van het overblijvende bedrag het jaar daarop het koor van de Amsterdamse Studentenekklesia onder leiding van Tom Löwenthal en met Henri Heuvelmans aan de piano nog een liturgisch concert in De Ark kon geven.

Samenvoeging van de RK parochies in Reeuwijk, vorming RK Geloofsgemeenschap De Goede Herder

In 2004 kwam vanuit het Bisdom Rotterdam het besluit de parochies in Reeuwijk-Brug en -Dorp samen te voegen. Een besluit dat mede ingegeven werd door terugloop van het aantal parochianen, maar ook door de teruggang van het aantal priesters, en omdat de RK geloofsgemeenschap zich moest voegen bij die in Reeuwijk-Dorp. In eerste instantie wilde men tot 2007 De Ark gebruiken voor de erediensten en de andere activiteiten, zoals de repetitie-avonden van het Ecclesiakoor.

Deze periode werd verlengd tot 2009, maar toen viel toch echt het doek. Op zondag 22 maart 2009 werd de laatste RK viering gehouden in De Ark. Het kerkgebouw werd officieel 'onttrokken aan de rooms-katholieke eredienst'. De Protestantse Gemeente De Ark blijft de enige gebruiker van De Ark. Het reliek, dat in de altaartafel was 'ingebed', wordt meegenomen naar de RK kerk in Reeuwijk-Dorp, evenals enkele

Maria-altaar in De Ark van de hand van kunstenaar Alphons van Leeuwen uit Bodegraven

inventarisstukken, zoals de standaard voor de paaskaars, het tabernakel en het Maria-altaar.

Op de plaats waar het reliek een plaatsje had, komt later een tegeltje, geschonken aan de kerkenraad door ds. David van Veen bij zijn vertrek naar Gouda in 2018.

Rooms Katholiek Reeuwijk gaat verder in de H.H. Petrus en Pauluskerk in Reeuwijk-Dorp onder de naam RK Geloofsgemeenschap De Goede Herder. Deze gemeenschap is onderdeel van Parochie Sint Jan de Doper en omvat zeven geloofsgemeenschappen in de regio Gouda.

Hoe nu verder

Na het ontvangen van eerder genoemd bericht over het vertrek van de RK parochie komt de vraag: ‘wat doen we met gebouw De Ark’. Een aantal opties worden besproken. Maar ook moet gesproken worden met het Bisdom over de verkoop van het RK deel.
Na langdurige onderhandelingen wordt uiteindelijk in 2016, twaalf jaar na de eerste aankondiging van vertrek, de koopovereenkomst gesloten met het Bisdom Rotterdam, formeel ‘eigenaar’ van het RK deel.

Gedurende een aantal jaren maakt Christengemeente Elim uit Reeuwijk gebruik van het kerkgebouw. In die periode wordt ook bekeken of het mogelijk is een medegebruiker annex koper te vinden. Dit leidt echter niet tot resultaat.

Van boven naar onder:

1971 het stuk grond voor een nieuwe kerk aan ´t Kerkestuk

1971-‘72 de kerk in aanbouw

en De Ark in 2022

De kerkzaal in aanbouw

in de jaren 80

en na de renovatie, met het nieuwe liturgisch meubilair

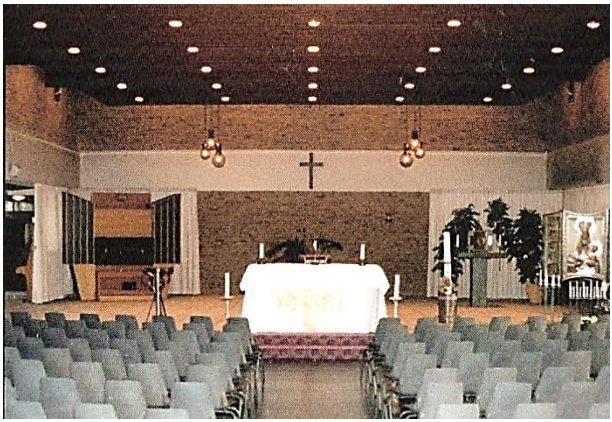

De voormalige sacristie en consistorie na de verbouwing, veranderd in de ´huiskamer´ van de kerk

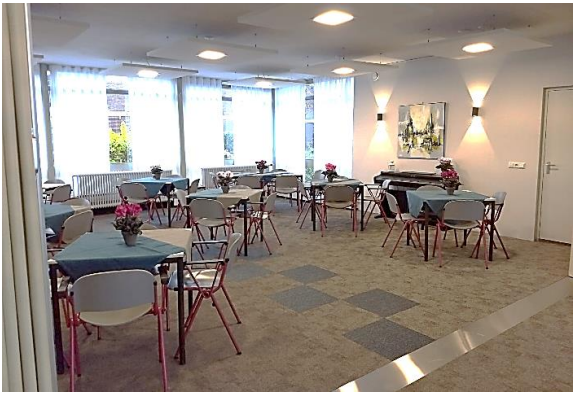

de tussenzaal aan de straatkant

en aan de waterkant, met bar

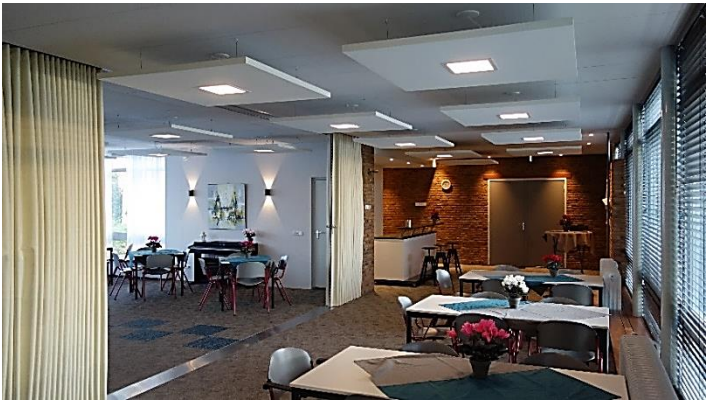

Boven:
de ingang van De Ark vóór en na de aanpassing

Hiernaast de keuken vóór en na de verbouwing

Voor onderhoud en renovatie: 'Geef om De Ark'

Nadat jaren van onderhandelingen en geduld werden beloond met een koopcontract voor de andere helft van De Ark, was het hoog tijd om aandacht te besteden aan de staat van onderhoud van het kerkgebouw. Sinds de parochie twaalf jaar eerder haar vertrek uit De Ark had aangekondigd, stond het onderhoud op een heel laag pitje. Nu was het tijd om werk te maken van de onderhoudsplannen én de geldwerving.
Twee commissies traden aan: de bouwkundige plannenmakers waren Rob Kamer, Hans Rootert en Gerwin Slappendel. De geldwervers waren Truus Bakker, Miranda Burger, Petra Slappendel, Menno Coehoorn en Bert Kwast. Financieel was het doel: ten minste 200.000 euro inzamelen. Bouwkundig ging het om een grondige renovatie, inclusief vernieuwing en verfraaiing.

Het startschot viel tijdens de gemeenteavond op 19 april 2016. Op 19 november 2017 werd de geldwervingsactie afgerond met een feestavond, met een eindopbrengst van bijna 260.000 euro.

We ontvingen 62.000 euro aan subsidies van onder andere de Maatschappij van Welstand en de Insingerstichting, de kringloopwinkels van Reeuwijk en Zoetermeer en de Verheulstichting. Gemeenteleden droegen met individuele bijdragen ongeveer 155.000 euro bij, het leeuwendeel van het geld. Veel geld kwam via uiteenlopende acties binnen: een sponsorloop in de Reeuwijkse Hout (3.100 euro), een kerstmarkt (2.200 euro), de gesponsorde deelname van Gerwin Slappendel en Menno Coehoorn aan de alternatieve Elfstedentocht op de Weissensee (2.600 euro) , het chique diner (1.307 euro), een veiling op de gemeenteavond (2.560 euro), sponsorzwemmen in De Fuut (5.330 euro) en een grote veiling in oktober 2019 (5.210 euro).

Een aparte plaats in het actievoeren werd ingenomen door allerlei kleinschalige activiteiten, georganiseerd door individuele gemeenteleden: kaartenverkoop, dinertjes thuis bij de families Lavies, Van Urk, Schouten, Van der Does en Vonk/Bos, een natuurexcursie op de Reeuwijkse Plassen, diverse vaartochten, een excursie in Naarden-Vesting, een filmavond bij Jot Kroeze thuis, BBQ, verder een huisconcert van Anton Bakker en Bernard Bruinsma, bloemschikcursus, reanimatiecursus, lezing over handen, rondleiding in Gouda en tuinonderhoud. Met deze losse acties kwam 3.725 euro binnen.

Op zondag 5 januari 2020 overhandigden we Murielle van Diepen, op dat moment nog kerkelijk medewerker van onze gemeente, de sleutel van haar werkkamer. Dit symboliseerde het voorlopige einde van het onderhouds- en renovatieproject.

De renovatie in stappen en cijfers

Begonnen werd met het toegankelijker maken van het gebouw. Buitenverlichting werd aangepast, de hoofdingang kreeg een meer open karakter door het plaatsen van glaspanelen en de buitenmuren werden geschilderd.

De huiskamer na renovatie

Oorspronkelijk waren sacristie en consistorie van elkaar gescheiden door een kastenwand. Die werd verwijderd en er kwam één grote ruimte, met een schuifwand om er zo nodig twee kleinere ruimtes van te kunnen maken. Het oude meubilair werd vervangen zodat het geheel nu ook werkelijk voldoet aan de nieuwe naam van deze ruimte: de huiskamer.

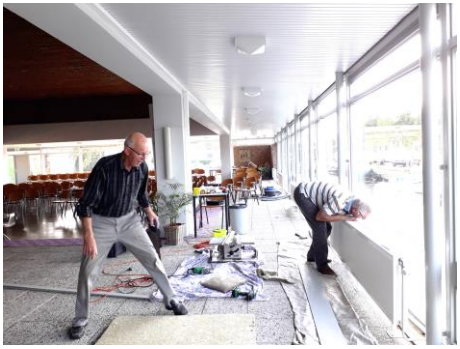

Het aftimmeren en isoleren van de radiatorleidingen

Er kwam een energiezuinige cv-ketel, oude radiatoren werden vervangen door modernere, die veel efficiënter warmte afgeven. Voor de vernieuwing van de 847 m2 dakbedekking, plaatsing van de kozijnen en aanpassing van de technische installatie werd professionele hulp ingeroepen.

Een groot deel van de 97 houten kozijnen was aangetast door houtrot, daarom werd alle houtwerk vernieuwd en HR-glas geplaatst. De kozijnen werden opgeleverd met één laag grondverf. Een deel van de grote kozijnen, 25 stuks, moest vanaf een ponton vervangen worden, met trapjes en opstapjes om hoog te kunnen reiken. Acrobatiek van de bovenste plank dus. Na plaatsing zijn ze voor de tweede keer gegrond en twee maal afgelakt

Vervangen van de gevelkozijnen

De achterste bijzaal, die verhuurd werd aan een fysiopraktijk, het berghok en de toiletten in de kleine hal werden omgebouwd tot een werkkamer voor de predikant, een aparte fysioruimte, een ´genderneutraal´ toilet, opslagruimte en werkkast.
Deze ruimtes kregen een eigen cv-ketel om brandstofkosten te besparen, zodat niet het hele kerkgebouw verwarmd hoeft te worden als alleen de werkkamer van de predikant of de fysioruimte in gebruik is.

Om een indruk te geven van de enorme hoeveelheid materiaal die gebruikt werd hier enkele cijfers.

De buitenzijde was al eerder behandeld met heel veel liters latex verf. Na plaatsing van de nieuwe ramen moest er geschilderd. De ramen werden afgeplakt, daarvoor is 1800 meter afplaktape gebruikt. Voor het schilderwerk is 80 liter grondverf en aflak gebruikt, waarvan 98% op (milieuvriendelijke) waterbasis. Verder is binnen 50 liter latex verwerkt om de muren weer te laten stralen.
In de kerkzaal zijn alle plafondschrootjes boven de verhoging rondom de kuip geschilderd, 3 kilometer in totaal (dat is van De Ark naar de RK kerk in Reeuwijk- Dorp). Goed te doen met een verfroller, maar de geultjes tussen de schrootjes, nog eens 3 kilometer, moesten daarna allemaal nog met de hand geschilderd.

Voor al het schilderwerk zijn 40 verfbakjes, 43 verfrollertjes en heel veel kwasten en kwastjes gebruikt.
Meer dan 5000 uur is door vrijwilligers geruimd, zijn ontwerpen gemaakt, is getekend en gerekend, gehakt, gebroken, geschilderd, behangen, schoongemaakt, zijn leidingen gelegd en wat er zoal meer komt kijken bij een renovatie.
De totale kosten die met deze inzet werden bespaard komen ruim boven de 200.000 euro, gerekend met een gemiddeld uurloon van een vakman.

Alle schilders hadden hun eigen kwast

De laatste werkzaamheden betroffen de inrichting van de kerkzaal. Die werkzaamheden bestonden uit de vernieuwing van het tapijt op de traptreden, van het liturgisch meubilair en de antependia en de stola's. Het nieuwe meubilair werd ontworpen door Corry Sturrus en Aad Roeleveld.
Op 17 oktober 2021 werden het nieuwe meubilair, de antependia en de stola's in gebruik genomen. Het oudste, paars-witte antependium dateerde van de ingebruikname van De Ark. Het rood-groene antependium werd in 1991 gekocht, tegelijk met de stola's voor de predikant. Ds. Jaap Koning was de eerste predikant die deze stola's ging gebruiken.

Het nieuwe kerkelijk meubilair en de antependia

Interview met Kees Hagen, destijds secretaris van de bouwcommissie voor De Ark

Kees, hoe was de huisvesting van de Gereformeerde kerk van Reeuwijk destijds geregeld?

Ons toenmalige kerkgebouw stond achter de winkel en het woonhuis ’s Gravenbroekseweg 6 (nu nr. 8). Het pand staat er overigens nog steeds. Het is gebouwd op grond, aangekocht van kruidenier Van der Heijden, die meeging met de Doleantie in 1886. De kerk werd zo gebouwd dat het desgewenst via een aantal betrekkelijk eenvoudige ingrepen in een loods zou kunnen worden veranderd. Terugkijkend was men met die wijze van bouwen zijn tijd ver vooruit. De kerk groeide en in de jaren zestig van de vorige eeuw werd het gebouw te klein.

Onze kerk zou onze kerk niet zijn als er niet verschillende opvattingen waren over hoe het verder moest.

Ja, dat is zo. Zelf behoorde ik tot de mensen die het onzin vonden om nog een kerk te bouwen, vooral vanwege het geringe gebruik dat ervan zou worden gemaakt. We zouden voor de kerkdiensten gebruik kunnen maken van het verenigingsgebouw De Brug. Anderen wilden nieuwbouw op de grond aan de ’s Gravenbroekseweg. En een derde stroming wilde samen bouwen met de Rooms-katholieke parochie.

En dan word je toch lid van de bouwcommissie?

Ja, maar het was duidelijk dat wij - degenen die een eigen kerkgebouw niet zo nodig vonden – maar een kleine minderheid vormden. Toen vervolgens werd besloten samen met de parochie op te trekken, vond ik dat een goede oplossing. Overigens stond die oplossing nog niet vast: we hielden onze eerste gezamenlijke vergadering met de rooms-katholieke bouwcommissie op 7 mei 1969, terwijl de gemeentevergadering van de Gereformeerde Kerk van Reeuwijk op 8 januari 1971 instemde met de bouw van een kerk samen met de parochie. En dat gebeurde dan ook nog eens met de kleinst mogelijke meerderheid: 2/3 van het aantal uitgebrachte geldige stemmen moest vóór zijn: dat betekende dat 93,32 voorstemmen nodig waren. Het werden er 94! De gemeentevergadering werd gehouden in het katholieke hulpkerkje aan de

Zoutmansweg: achter het huis van de familie Moons. Het gebouwtje staat er nog steeds. De verdeeldheid leidde ertoe dat een aantal mensen hun lidmaatschap van onze gemeente opzegde.

Tijdens de bouw bleek dat de katholieken erop stonden dat de kerkzaal rooms zou worden: dat was onder andere nodig om subsidie te krijgen. Daardoor werd de kerkzaal eigendom van de parochie, de Gereformeerde Kerk van Reeuwijk werd eigenaar van de zalen, want daar konden wij subsidie voor krijgen. Overigens werd wel besloten in de verdere exploitatie kerkzaal en zalen als één geheel te beschouwen.

Noem eens een aantal leden van de bouwcommissie?

Jaap de Groot, lid van onze gemeente, was voorzitter. De andere gereformeerde leden waren Maup van Amerom en Marius Brauns. Ikzelf was de secretaris van de bouwcommissie. Vanuit de parochie waren Jacques van Dortmont, Henk van Vliet, Simon de Heij en pastoor Grijpink lid van de bouwcommissie. Pastoor Grijpink was wel typisch een 'bouwpastoor'.

Werden jullie het gemakkelijk eens over de inrichting van de kerkzaal?

Pastoor Grijpink was wel een praktisch man: hij wilde alles op wieletjes. Er zijn nu eenmaal een aantal attributen in de kerkzaal die voor de katholieken bijzondere waarde hebben en waarvan ze niet graag zien dat protestanten er achteloos en zonder het vereiste respect mee omgaan. Het tabernakel is daar een goed voorbeeld van. Het Maria-altaar is pas na de bouw in de kerkzaal gekomen. Dat was inklapbaar en kon achter een gordijn worden weggewerkt.

De kerk is met 700.000 gulden twee ton duurder geworden dan was geraamd. Gaf dat problemen?

Er was altijd gedoe over het geld. We stonden ook voor de opgave om ongeveer in dezelfde jaren een kerk te bouwen én een nieuwe pastorie te kopen. Ook al verkochten we de kerk aan de 's Gravenbroekseweg, we moesten nog altijd tot het eind van onze financiële mogelijkheden gaan om dit allemaal te kunnen bekostigen. Er werd uiteraard actie gevoerd om aan extra geld te komen. Met name de oude heer Vane heeft met oud papier veel geld opgehaald voor de kerk.

Maar, zoals gezegd, was er altijd gedoe over geld. Aan het einde van de bouw bedacht architect Van der Plas dat de treden in de kerkzaal met vloerbedekking bekleed moesten worden. Weer een uitgave van 2.000 gulden! En dat hadden we niet. De architect had zo schoon genoeg van het gezeur, dat hij die 2.000 gulden uit eigen zak betaalde. En dat tapijt heeft er toch maar mooi zo'n 50 jaar gelegen, en het vertoonde geen slijtplekken! We hebben de architect, die ergens uit Brabant kwam, daarna nooit meer in De Ark gezien!

Interview met Simon de Heij, lid van de bouwcommissie van de RK parochie

Simon, wie waren er lid van de RK bouwcommissie?

Er waren aanvankelijk vier leden: bouwpastoor Grijpink, Henk van Vliet, Jacques van Dortmont en ikzelf, Simon de Heij. Later voegde ook René Matthijssen zich bij ons gezelschap.

De protestanten kennen niet zoiets als een 'bouwdominee'. Wat is een bouwpastoor?

Het is op zichzelf een pastoor zoals alle anderen – hij bezoekt parochianen, hij preekt en ga zo maar door – maar hij kreeg daarnaast van de bisschop een bijzondere opdracht mee: bouw een kerk. En dat gebeurde dan ook.

In de Gereformeerde Kerk was er enige discussie, maar stond voor de parochie van meet af aan vast dat er een nieuwe kerk moest komen?

Jazeker! Niet voor niets was onze kerk een 'noodkerk'. In Reeuwijk werd flink gebouwd en het was duidelijk dat wij vrij snel de kerk ontgroeid zouden zijn.

Die noodkerk stond achter Zoutmansweg 8, het huis van de familie Moons. Het gebouw staat er nog altijd, min of meer met de rug tegen de Ichthuskerk.

Lag bouwen met de gereformeerden moeilijk binnen de parochie?

Ach, iedere parochie heeft het liefst een kerk voor zichzelf. Maar dat zat er hier niet in en dat leidde vervolgens zonder veel problemen tot de conclusie dat er een nieuwe kerk moest komen. En vrij snel waren er al de eerste gesprekken over samen bouwen, veel eerder dan de eerste officiële gezamenlijke vergadering.

Hoe liepen vervolgens de vergaderingen: gaf dat het gevoel van op eieren lopen of het beeld van egeltjesliefde?

Nee hoor, de verhoudingen waren steeds goed, eerst in de bouwcommissie en later in de beheercommissie.

En de parochie kreeg subsidie?

Ja, wij kregen 150.000 gulden subsidie van het rijk voor de kerkzaal. Daarom werd het eigendom van De Ark formeel gesplitst: de kerkzaal was van ons, de bijzalen voor de Gereformeerde Kerk Maar we beschouwden onderling het hele kerkgebouw, kerkzaal en bijzalen, als één geheel.

De bisschop heeft de kerk gewijd?

Ja, dat was bisschop Simonis, de bisschop van Rotterdam. Nee, niet in een oecumenische dienst. Maar beide kerkgenootschappen namen De Ark op dezelfde zondag of in ieder geval in hetzelfde weekend officieel in gebruik.

En de bouwpastoor: die vertrok daarna weer?

Nee hoor, en dat geeft ook aan dat hij helemaal niet alleen ‘bouwpastoor’, maar ook een gewone pastoor was. Hij woonde eerst een tijdje in de pastorie op Reeuwijk-Dorp. In 1972 werd de parochie in Reeuwijk-Brug een zelfstandige parochie, de parochie ‘De Verlosser’. En toen kwam de pastoor in Reeuwijk-Brug wonen. In de pastorie aan de Zoutmansweg. In 1981 vertrok hij naar Wassenaar.

Interview met Hans Rootert, voorzitter van de beheercommissie van De Ark

Hans, je bent al heel lang betrokken bij De Ark, maar nog niet in de periode van de bouw, want toen woonde je hier nog niet.

Nee, wij kwamen in 1980 in Reeuwijk wonen en in 1992 of 1993 werd ik lid van de beheercommissie, als opvolger van Rina de Vries. De samenwerking was toen nog tamelijk ongestructureerd. Dick Kroon was de man van de uitvoering – ook wel eens 'de directeur van De Ark' genoemd (en door buitenstaanders soms 'paus van De Ark'). Geleidelijk groeide de situatie waarin ik voorzitter werd.

Dat tekende de goede samenwerking?

Ja, die was zeker goed, heel goed zelfs, met steeds een heel constructieve inbreng vanuit de parochie. Wij dienden onze plannen in en kregen daarvoor het benodigde geld van de beide kerken. Janny Rijkenhuizen was één van de mensen die voor een positieve inbreng zorgden. Zij bracht haar benadering als volgt onder woorden: 'Als de Heer hier binnenkomt, kunnen wij hem hier dan met goed fatsoen ontvangen?' Dat typeerde de constructieve sfeer.

En ieder leverde hierin zijn aandeel?

Jazeker. En nogmaals, ook in de schoonmaakwerkzaamheden hadden de parochianen een groot aandeel. Niemand zei 'nee'. En dan kwam het ook tot prachtige dialogen. Zo waren 'onze' Koos Kalkman en Wim van der Werf van de parochie samen bezig met een tafel. Waarop Koos, onder de tafel liggend, vroeg: 'Wim, wat geloof jij nu eigenlijk? Geloof jij in God?' Kijk, dat is nu oecumene ten top, waarin mensen elkaar dit soort dingen gewoon vragen.

Toen je lid van de beheercommissie was, maar ook later bij het nadenken over onderhoud en renovatie, leerde je De Ark goed kennen. Nam daarmee je waardering toe?

Wat ik in De Ark waardeerde was met name de soberheid die in de bouw was toegepast. Er werd geen geld over de balk gegooid, maar er werd goed en degelijk materiaal gebruikt. Het ontwerp van De Ark stamt duidelijk uit die

tijd: eind jaren zestig. Die tijd is in het ontwerp en de bouw nog steeds heel herkenbaar. Maar het was en is allerminst een gedateerd gebouw. Ik vind het in zijn multifunctionaliteit een briljant gebouw: zowel de kerkzaal als de andere zalen zijn ook voor andere doeleinden heel goed inzetbaar. Dat is onder andere zichtbaar in 'de bak' in de kerkzaal, waardoor die ruimte ook voor theater en concerten kan worden gebruikt.

Interview met Jaap Koning, predikant in Reeuwijk van januari 1991 tot augustus 2001

Jaap, wat waren je eerste kerkelijke ervaringen in Reeuwijk?

Mijn intrede was op zondag 6 januari, op Driekoningen. De week daarvoor was ik in De Brug in de laatste viering van de Bruggemeente geweest. Dat heb ik dus nog net meegemaakt. Mijn intrede was dus ook het moment waarop beide kerkgemeenschappen voortaan elke zondag als Samen-op-Weggemeente samenkwamen.

En in De Ark kwam je ook de parochie De Verlosser tegen.

Ja, en ook daarmee heb ik altijd een hechte samenwerking ervaren. Overigens was ook in mijn eerdere gemeentes de samenwerking met de katholieken steeds goed. In Rotterdam, waar ik voorging in de Breepleinkerk, vierden we als drie kerkgenootschappen (katholieken, hervormden en gereformeerden) zelfs samen eucharistie en avondmaal.

Dat hebben we hier toch ook geprobeerd?

Ja. We dachten een goede constructie te hebben gevonden. De ene oecumenische viering zou een eucharistieviering van de parochie zijn, waarvoor ook wij zouden worden uitgenodigd. De daaropvolgende oecumenische dienst zou dan formeel een avondmaaldienst van de Samen-op-Weggemeente zijn, waarvoor wij op onze beurt de katholieken zouden uitnodigen. Zo zouden we dat steeds om en om organiseren. Wij dachten dat de zaak in kannen en kruiken was, toen plotseling de parochie zich terugtrok.

Je weet het natuurlijk nooit, maar kennelijk is de parochie toch ergens van hogerhand teruggefloten.

Maar dat deed uiteindelijk aan de goede samenwerking geen afbreuk?

Nee, we vonden het natuurlijk jammer, daar niet van. Maar de samenwerking ging door. Ik herinner me nog een gezamenlijke viering waarin pastoor Theo Hulspas en ik samen ingingen op de Ark. De één zou dieper ingaan op de Ark van Noach en de ander zou de Ark van het Verbond belichten. Dat was zo'n 25 jaar geleden, hoe onze onderlinge taakverdeling hier precies zat, weet ik niet meer.

Persoonlijk had je een nog hechtere band met pastoor Van der Meer.

Ja, Willem van der Meer werd in 1999 in Reeuwijk benoemd. Wij konden het goed met elkaar vinden. Met enkele anderen klaverjasten we ook samen en daarmee gingen we ook door nadat de bisschop hem benoemde tot pastoor op Goeree Overflakkee.

Je hebt onze gemeente wel zien vergrijzen.

Ja, zo gaat dat. Maar dat had ik eerder nog veel sterker ervaren. Toen ik predikant in Maarssen was, werd er in 1977 een nieuwe kerk gebouwd in Maarssenbroek. Daar waren heel veel gezinnen met jonge kinderen en er waren dan ook nogal eens doopdiensten. Mijn record ligt op 19 dopelingen in één dienst. En dan alle namen goed op een rijtje hebben…

In de Breepleinkerk in Rotterdam was het beeld vervolgens geheel anders: veel meer uitvaarten en veel minder doopdiensten. Overigens ervoer ik Rotterdam als veel 'christelijker' dan mijn geboortestad Amsterdam. Dat moet te maken hebben gehad met de ontwikkeling van de Rotterdamse haven, waarvoor veel arbeiders van de Zuid-Hollandse eilanden naar de stad trokken. Die mensen namen hun eigen geloofstradities uiteraard mee naar Rotterdam.

Jaap, ik wil nog een anekdote met je delen. Ik had eens een gesprek met de beheercommissie en vertelde dat iemand uit onze gemeente zich beklaagde over het paarse tapijt, dat hem tijdens de dienst teveel afleidde.

Ik kreeg toen het vriendelijke advies mee betrokkene te vertellen dat hij zich dan maar meer op de dominee moest concentreren. Waarop ik moest bekennen dat dat advies niet zou helpen omdat de klager nu juist de dominee zelf was!

Interview met vijf jongere bezoekers van De Ark: Margot Homan, Robin van Loo, Sander Verheij en Kristian en David Schrier

Hoe vaak kom je in De Ark en waarvoor, of wat kom je dan doen?

Robin komt eens in de drie weken in De Ark. Hij komt altijd bij Sundays en meestal bij specialere diensten. Normale diensten volgt hij via kerkdienstgemist. Sander komt één keer per maand. Margot komt twee keer per maand naar De Ark voor Provider, de tienerclub of voor een gewone dienst. Kristian en David komen naar Provider en de tienerclub. Af en toe komen ze in gewone diensten, maar die vinden ze saai. Dan toch liever naar Provider!

Wat vind je van het kerkgebouw?

Kristian en David vinden het gebouw lelijk – ze noemen het een blokkendoos – maar het is van binnen mooi opgeknapt. Margot vindt dat het gebouw er van de buitenkant niet typisch als een kerk uitziet. De woonkamer is een fijne ruimte en ze merkt op, met waardering denk ik, dat er veel nieuwe dingen in de kerk zijn. En Robin zegt dat de kerkruimte steeds mooier wordt. Sander vind m.n. de ruimtes achter erg mooi geworden.

Wat zou je willen veranderen?

Volgens Robin is het belangrijk dat de kerk met haar tijd meegaat, maar er zijn ook tradities zoals de muzikale ondersteuning door het orgel, die hij niet graag ziet verdwijnen. Van Margot mag de muziek wel wat moderner. Ze denkt met plezier terug aan de keren dat tieners mee mochten denken met de voorbereiding van de dienst. Kristian en David vinden dat er wel betere stoelen mogen komen: deze zitten niet zo lekker. Verder zouden er wet wat Playstations mogen komen voor de tieners.

Hoe zie je de toekomst van de kerk? Is deze nog hetzelfde of zou het anders moeten?

Robin zegt: 'De Ark heeft naar mijn mening nooit heel erg stil gezeten. De kerk verandert in een iets langzamer tempo mee met de wereld om ons heen. Het moeilijkste is de jeugd in de kerk te houden, er zijn veel andere dingen die je op zondag kan doen en de kerk verliest daardoor haar plekje in de week bij veel mensen. Het is lastig beslissen wat de juiste verandering zou moeten zijn: we willen uiteenlopende mensen in de kerk tevreden houden en dat maakt veranderen allesbehalve simpel.'
Margot kiest weer een andere invalshoek: 'Ik vind het fijn dat er een soort rustdag blijft. Ik vind het fijn om naar Provider en de club te gaan. Het gaat heel erg over ons en hoe wij ons voelen. Daar wil de leiding ons bij helpen.'
Kristian en David vragen zich af of er in de toekomst nog wel een kerk zal zijn: 'Misschien kleiner dan nu, omdat er steeds minder jongeren in de kerk komen.'
Sander denkt dat de kerk de komende decennia flink gaat veranderen. Het geloof en hoe mensen geloven verandert ook. Maar hoe dat precies uit zal gaan zien durft hij echt niet te zeggen.

De interviewer sluit af met de constatering dat het dan toch maar beter is om snel die Playstations in de kerk neer te zetten.

Bronnen:

Maatje, G.A.F.: Focus op Reeuwijk, 2001

Werkgroep Communicatie Geref. Kerk Reeuwijk: Gereformeerde Kerk Reeuwijk 1887 1987

Herinneringsuitgave ter gelegenheid van het Fusiefeest 2009

Reliwiki: kerken in Reeuwijk

37 jaar een veilige haven ´de ark´, uitgegeven door de RK parochie bij het afscheid van De Ark in 2009

Website Alphons van Leeuwen, Bodegraven

Streekmuseum Oudheidkamer Reeuwijk

Saul van Urk, 8 jaar, tekende een kerk die van zich laat horen en waar iedereen welkom is!